

La humanitat

Any II : Núm. 171
Barcelona, 28 de maig de 1932

Redacció i Administració, Pelayo, 56 segon :-: Telèfons 16407 i 16408
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador LLUIS COMPANYS

En fixar la posició del Govern de la República, el senyor Azaña, en el seu magnífic discurs d'ahir a la Cambra, deixà virtualment aprovat l'Estatut de Catalunya

(Fragments del discurs pronunciat per Manuel Azaña ahir, a la Cambra)

"Jo crec, tal com opina el senyor Lerroux, que el noranta per cent dels que protesten contra l'Estatut no l'han llegit; i crec que si l'haguessin llegit no protestarien."

"Ningú no té dret a monopolitzar el patriotisme, i ningú no té el dret, en una polèmica, de dir que la seva solució és la millor perquè és la més patriòtica. Es necessita que a més a més d'ésser patriòtica, sigui encertada."

"Cal partir de la suposició de què els catalans, quan demanen l'autonomia, no la demanen per a suïcidar-se i que els barcelonins tenen més interès que els madrilenys en què regni l'ordre a Barcelona; de què els catalans no demanen l'autonomia per a molestar la República des de les seves fronteres creant-li conflictes, sinó per a col·laborar amb el Govern de tot Espanya en el manteniment de l'ordre social i en el progrés del país."

"Molts espanyols eren republicans abans de la Dictadura, però l'experiència ha provat a tots que solament la República podia ésser esperança i seguretat suficient de les llibertats elementals de la ciutadania, i quan l'experiència, al costat de la raó serena, així ho ha aconsellat, ha resultat, naturalment, que els autonomistes catalans s'han sentit republicans espanyols, identificant-se per primera vegada una causa local amb una gran causa espanyola, en virtut de la qual enlairada a preocupacions primordials en l'organització de l'Estat republicà el que fins ara era un problema local català o nacionalista."

"Votada l'autonomia, aquesta i les altres, creat aquest i els altres Governos autònoms, els organismes de Govern de les regions autònomes, en el cas de Catalunya, la Generalitat, són una part de l'Estat espanyol; no són organismes rivals, ni agressius, ni defensius, sinó una part integrant de l'organització de l'Estat de la República espanyola. Mentre això no s'entengui així, no s'entendrà el que és l'autonomia."

"Es un principi indubitable que cal dotar la regió autònoma d'una Hisenda pròpia i elàstica. Es a dir, que els recursos amb què es doti la Hisenda de la regió autònoma han de poder nodrir-se i créixer a mesura que l'economia de la regió ho permeti o s'impulsi. No seriem justos, si prenguéssim com a tipus per a dotar les hisendes autònomes, el tipus del que ara esmerça l'Estat per a serveis semblants, perquè essent miserable la dotació de l'Estat per als seus serveis, el mateix a Catalunya que a fora de Catalunya, i donant-se l'autonomia, entre altres coses, perquè els serveis que avui l'Estat no atén prou bé, prosperin, semblaria una befa el dir-li a la regió autònoma: "Jo no destino més que X pessetes per aquest servei amb les quals no pot prestar-se i l'obliga a que el desenrotllis amb la mateixa quantitat". Això seria condemnar l'autonomia al fracàs des del primer moment."

El president del Consell ha demostrat, una vegada més, ésser-ho de nom i de fet. La "hazaña" d'ahir, solament podia fer-la a Espanya un home: Manuel Azaña, i l'ha fet amb la natural simplicitat amb què, aquest governant de talla excepcional, realitza totes les seves determinacions. Serenament, sense afectació i sense embalament; amb l'energia tranquil·la del que acompleix una cosa ben pensada i amb la convicció de què el problema — estudiant per ell curosament — ha de resoldre's d'acord amb el seu criteri.

Mai, en la història d'Espanya i en la més limitada del parlamentarisme espanyol, havia succeït una cosa tan extraordinària. Fou quelcom així com si el Congrés s'hagués transformat en una aula vastíssima i anés a professar-se en ella, per un professor emèrit, una nova teoria de la història d'Espanya, una nova visió del passat tràgic de la dominació de les dinasties exòtiques sobre els pobles d'Ibèria, per tal de deduir-ne ensenyaments profitosos i la visió magnífica d'un renaixement grandios i cordial de totes les terres, de tots els pobles que viuen dintre l'àmbit del perímetre hispànic.

El discurs d'Azaña, no és un parlament brillant — amb tot i el molt que val com a nou tipus d'orator política — és més, és un acte, un acte formidable de fe en l'esdevenidor de la República i de Catalunya. Per ell, els pobles, les nacionalitats ibèriques caigudes a Villalar amb els comuners de Castella, a Aragó amb Lamya "el justiciero", a València amb les Germanies i a Catalunya amb el decret de Nova Planta, neixen, reviu, cobren nova i moderna personalitat i plenitud de vida. Tota una vella Espanya, caducada i decrepita va ésser

AZAÑA

esvaïda ahir per Azaña i en el seu lloc, recolzada sobre la realitat autèntica del país, sorgeix la visió magnífica d'un nou Estat espanyol capacitat i apte per a incorporar novament els seus destins a la història universal.

Azaña, el gran revolucionari, fa un any quasi inèdit, continua l'obra de la revolució i es comprèn bé el dolor profund, la sorpresa formidable i aclaparadora de Miquel Maura, quan veient finir, en aquesta sessió memorable, tota una era estèril i dominadora de l'Espanya absolutista que ell havia viscut en la seva joventut, corprès i abatut, va exclamar responent a un incís d'Azaña: "Yo no me sonrío. Estoy mucho más serio de lo que S. S. se imagina, por que estoy aterrado." Poques vegades ha pogut parlar l'ex-ministre de la Governació, amb tanta sinceritat!

Davant de tot això, davant d'aquest espectacle, únic en la història d'Espanya, l'entusiasme del Parlament era una cosa lògica i obligada.

I el "¡Visca Espanya!" del cap de la minoria catalana, Lluís Companys, respon, tant com el "¡Visca Catalunya!" amb què li va contestar Manuel Azaña, a la visió justa del moment i de la seva força profundament emotiva, en què l'antagonisme i l'odi cediren el pas a la compenetració i a l'afecte de tots els pobles d'Espanya, per tal d'emprendre amb entusiasme la magna i nova ruta de la història futura.

Gran governant i gran patriota, Manuel Azaña — castellà autèntic, fill d'Alcalá de Henares — ha fet un bé enorme a Catalunya, a Espanya i a la República. El poble català sabrà estimar-li com mereix i Espanya tota, fia en ell l'esdevenidor dels seus nous destins.

T.

EL QUE OPINEN ELS POLITICS DEL DISCURS DEL CAP DEL GOVERN

Tots coincideixen en considerar-lo, l'obra d'un gran estadista i d'un gran patriota

Solament ha deixat d'agradar als agraris i als monàrquics

Madrid. — Ahir, en acabar-se la sessió, els reporters parlamentaris s'adreçaren als més significats polítics per tal de conèixer la impressió que els havia produït el formidable discurs del senyor Azaña.

Heu-vos ací les respostes d'alguns ministres interpellats:

El senyor Carner. — Un dia feliç — li van dir els reporters. — I per a vostès també — respongué. — Aquest sí que és un castellà. No s'ha dit mai de Castella el que aquest home ha dit aquesta tarda. Jo, la veritat, li tinc por.

El ministre d'Estat. — Admirable, extraordinari. Azaña és un gran pensador, un gran polític i un gran espanyol. Ha fet sentir el problema de les autonomies regionals com un problema nacional. Ha tret de la pedrera vella i perenne d'Espanya el fonament d'una pàtria nova.

El senyor Marcellí Domingo. — El Govern, després del discurs del senyor Azaña està entusiasmat i identificat. El senyor Casares Quiroga. — La República ha donat un home i aquest home és el cap del Govern, que ha demostrat que quan els problemes es

— Veritablement, és tot un Azaña!

presenten d'aquesta manera tan clarivident, tenen solució, i que el Govern, malgrat tot el que es ve dient, es posa en contacte amb l'opinió pública. Ja s'ha vist aquesta tarda a les tribunes.

El senyor Albornoz. — Formidable. En la part mitjana ha demostrat un profund coneixement de la Història. Els grans polítics foren sempre historiadors.

Els diputats catalans, responent a preguntes dels reporters digueren: El senyor Companys. — Aquest ha estat el discurs de més valor polític pronunciat a les Corts. No solament en aquestes sinó en les anteriors.

Un discurs formidable. El senyor Campalans. — El discurs més gran que s'ha pronunciat i de major interès polític que s'ha fet en aquest Parlament.

El senyor Lluhi. — El millor de tots els discursos. Tindrà una gran transcendència històrica que es veurà amb el transcurs dels anys.

El senyor Nicolau d'Olwer. — El senyor Azaña ha demostrat ésser un gran (Segueix a la pàg. 2)

(Fragments del discurs pronunciat per Manuel Azaña ahir, a la Cambra)

"La corona ha estat sempre una argolla per a esclavitzar pobles. Trenquem-la, digueren els espanyols. Ja l'hem trencada; i ara, es pretèn que nosaltres imitem aquella política?, que continuïn en l'Estat el sistema de fondre el seu prestigi amb l'unitarisme absorbent, i d'assimilació, oposant-se a les creències espanyoles més antigues? No. Nosaltres persegüim amb aquesta política una altra finalitat espanyola; persegüim amb aquesta política satisfere les creències i apetències espanyoles que havien estat desterrades per la monarquia absorbent i unitària i que són espanyolíssimes, més espanyoles que la dinastia i que la mateixa monarquia."

"Catalunya, diu; els catalans, diuen: "Voleu viure d'una altra manera dins de l'Estat espanyol". La pretensió és lleítima perquè l'autoritza la Llei, la Llei constitucional. La Llei fixa els tràmits que ha de seguir aquesta pretensió. Els catalans han aconseguit aquests tràmits."

"Catalunya no és l'estranger. La regió autònoma no és l'estranger. Cal tenir present que la temença, el pànic, davant una possible desaparició de la llengua castellana en la regió autònoma no té cap fonament. I no el té perquè la competència lingüística en el territori espanyol no pot estar sotmesa en la seva victòria o en la seva desfeta a un règim polític; això seria un desafi, perquè des del moment que nosaltres mantinguéssim un règim polític per a la defensa de la llengua castellana, migrada seria la fortuna de la llengua que necessités aquesta protecció."

"Vàrem acabar una guerra amb Cuba amb la prometença d'una autonomia. Aquesta prometença no va complir-se. Un Parlament espanyol va rebutjar la forma autònoma que per a Cuba va proposar el senyor Antoni Maura, i va néixer una altra guerra. Poguèrem transigir i no va voler-se, i va preferir-se anar a una guerra amb els Estats Units. Als pocs homes que llavors digueren la veritat al poble espanyol, entre ells un polític venerable i un escriptor jove que començava llavors la seva carrera i que avui seu entre nosaltres, el senyor Miguel Unamuno, se'ls qualificà de mals espanyols, de traïdors i de filibusters. Aquesta va ésser la culminació del règim assimilista, unitari, intransigent amb les pretensions autònòmiques de les regions espanyoles del segle passat."

"Si nosaltres no estiguéssim convençuts que en votar l'autonomia de Catalunya o d'una altra regió qualsevol, fem una cosa útil, prestem un servei a Espanya, obrem amb Justícia i treballlem per un gran pervindre, per moltes coses que fèssim o que diguéssim, no fóra votada l'autonomia sota cap condició ni pretext. Es pensant en Espanya, de la qual forma part integrant, inseparable i il·lustríssima Catalunya, com ens disposem a votar l'autonomia de Catalunya i no d'altra manera."